

Ondernemingsrecht 2017/26

Teruggaaf van dividendbelasting aan buitenlandse aandeelhouders

Prof. dr. J.C.M. van Sonderen, datum 24-01-2017

Datum

24-01-2017

Auteur

Prof. dr. J.C.M. van Sonderen

Folio weergave[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)**Vakgebied(en)**

Ondernemingsrecht / Algemeen

1. Inleiding

De dividendbelasting wordt geheven van degenen die gerechtigd zijn tot de opbrengst van (certificaten van) aandelen, winstbewijzen en hybride leningen van Nederlandse vennootschappen. Hierna wordt kortweg gesproken van de opbrengst van aandelen. De dividendbelasting wordt door de uitkerende vennootschap ingehouden op de uitkering en afgedragen aan de Belastingdienst. De belasting bedraagt 15% van de opbrengst.

Binnenlandse aandeelhouders kunnen de ingehouden dividendbelasting als voorheffing verrekenen met de inkomstenbelasting (natuurlijke personen) of vennootschapsbelasting (lichamen). Is de binnenlandse aandeelhouder geen inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting verschuldigd dan wordt de ingehouden dividendbelasting op verzoek teruggegeven. Voor binnenlandse aandeelhouders is de dividendbelasting altijd een voorheffing.

Buitenlandse aandeelhouders worden voor ontvangen dividenden op portfolioaandelen van Nederlandse vennootschappen slechts bij uitzondering in de Nederlandse inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting betrokken.^[1]

Buitenlandse aandeelhouders kunnen ingehouden dividendbelasting hierdoor niet verrekenen met Nederlandse inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting. De ingehouden dividendbelasting werd ook niet teruggegeven. In grensoverschrijdende situaties was de dividendbelasting een eindheffing. Indien tussen Nederland en het woonland van de aandeelhouder een belastingverdrag van toepassing is, wordt het inhoudingspercentage van 15% op grond van het verdrag soms verlaagd. Op grond van een belastingverdrag is de woonstaat van de aandeelhouder soms verplicht de Nederlandse dividendbelasting te verrekenen met in de woonstaat verschuldigde belasting.

2. Jurisprudentie HvJ EU en Hoge Raad

Doordat de dividendbelasting voor binnenlandse aandeelhouders een voorheffing is en voor buitenlandse aandeelhouders een eindheffing, kan het zo zijn dat een buitenlandse aandeelhouder slechter af is dan de binnenlandse aandeelhouder.

De Hoge Raad (HR) heeft aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) prejudiciële vragen gesteld of dit verschil in belastingheffing verenigbaar is met EU-recht. In de zaken Miljoen, X en Société Générale oordeelde het HvJ EU dat het discrimineren van buitenlandse aandeelhouders ten opzichte van binnenlandse aandeelhouders in strijd is met het recht van het vrije kapitaalverkeer, art. 63 en 65 VWEU.^[2]

Het Hof heeft aangegeven hoe grensoverschrijdende situaties en binnenlandse situaties moeten worden vergeleken. De heffing van dividendbelasting bij buitenlandse aandeelhouders mag niet hoger zijn dan de gecombineerde heffing van dividendbelasting en inkomstenbelasting respectievelijk vennootschapsbelasting in binnenlandse situaties. Bij de berekening van de gecombineerde belastingdruk in binnenlandse situaties bij particuliere beleggers moet rekening worden gehouden met het heffingsvrije box 3-vermogen en eventuele aftrekbare posten die samenhangen met de inning van het dividend.

De HR heeft op 4 maart 2016 in de drie zaken arrest gewezen.^[3] In navolging van het HvJ EU oordeelt de HR dat de dividendbelasting in grensoverschrijdende situaties in strijd kan zijn met de vrijheid van kapitaalverkeer.

3. Wetgeving

Vooruitlopend op wetgeving heeft de Staatssecretaris van Financiën naar aanleiding van de jurisprudentie van het HvJ EU en de HR een beleidsbesluit gepubliceerd dat voor buitenlandse aandeelhouders teruggaaf van dividendbelasting mogelijk maakt.^[4] Per 1 januari 2017 is het beleidsbesluit gecodificeerd. In de Wet op de dividendbelasting 1965 is een

teruggaafregeling voor buitenlandse aandeelhouders ingevoerd, art. 10a Wet DB 1965. In de Wet inkomstenbelasting 2001 is een regeling opgenomen die ertoe leidt dat ook buitenlandse particuliere beleggers in aanmerking komen voor het heffingsvrije vermogen van box 3, art. 7.7 Wet IB 2001.

De teruggaafregeling in de dividendbelasting ziet op natuurlijke personen en lichamen die inwoner zijn van een andere EU-lidstaat of van een andere EER-staat. Verder kunnen ook aandeelhouders uit landen waarmee Nederland informatie kan uitwisselen, gebruikmaken van de regeling.

Op verzoek wordt de ingehouden dividendbelasting teruggegeven voor zover deze heffing hoger is dan de inkomstenbelasting respectievelijk vennootschapsbelasting die verschuldigd zou zijn indien de aandeelhouder inwoner van Nederland zou zijn. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gegeven met betrekking tot het teruggaafverzoek. Deze regels geven aan hoe moet worden vastgesteld welk bedrag aan inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting verschuldigd zou zijn indien de aandeelhouder inwoner van Nederland zou zijn. Bij het vaststellen van de belastingdruk bij een hypothetische inwoner van Nederland bij wie de aandelen tot een box 3-vermogen behoren, worden alle aandelen in Nederlandse vennootschappen in de heffing betrokken, dus ook de aandelen waarop geen dividend is uitgekeerd. Overige bezittingen blijven buiten beschouwing. Op deze grondslag komt het heffingsvrije vermogen van box 3 in mindering^[5] tenzij dit heffingsvrije vermogen al in aanmerking is genomen bij de heffing van de inkomstenbelasting, bijvoorbeeld omdat de aandeelhouder ook onroerend goed in Nederland bezit. Schulden aangegaan voor de verwerving van de aandelen worden niet in aanmerking genomen. De ingehouden dividendbelasting op alle aandelen in de Nederlandse vennootschappen wordt vergeleken met de forfaitaire box 3-heffing over de met het heffingsvrije vermogen verminderde box 3-grondslag. Een voorbeeld ter illustratie.

Voorbeeld

Een inwoner van België heeft belegd in de Nederlandse vennootschap A en B. Hiervoor gelden de volgende gegevens:

Aandelen	Waarde	Dividend	Dividendbelasting
A	€ 75.000	€ 10.000	€ 1.500
B	€ 50.000	€ 0	€ 0
Totaal	€ 125.000	€ 10.000	€ 1.500

De ingehouden dividendbelasting bedraagt € 1.500.

De grondslag van box 3 voor de teruggaafregeling bedraagt € 125.000 – € 25.000 (heffingsvrij vermogen) = € 100.000. Aan inkomstenbelasting zou verschuldigd zijn: 30% x 2,9% (eerste schijf box 3) = € 870 (hypothetische binnenlandse belastingdruk). Er is recht op teruggaaf van dividendbelasting van € 1.500 min € 870 = € 630.

Indien de aandeelhouder in Nederland zou wonen, zouden de aandelen ook tot een Nederlands ondernemingsvermogen kunnen hebben behoord. Bij het vaststellen van de belastingdruk bij een hypothetische inwoner van Nederland bij wie de aandelen tot een ondernemingsvermogen behoren, moet de Nederlandse belastingheffing over het netto dividend worden berekend.

Op het bruto dividend mogen uitsluitend de kosten die rechtstreeks verband houden met de inning als zodanig in mindering worden gebracht. Koersverliezen en financieringskosten mogen niet in aanmerking worden genomen. De hypothetische Nederlandse belastingheffing over het netto dividend wordt vergeleken met de ingehouden dividendbelasting. Meestal zijn de aftrekbare kosten gering. Winst wordt in Nederland tegen een hoger tarief belast dan het 15% tarief van de dividendbelasting. Hierdoor is de belastingdruk bij buitenlandse aandeelhouders waarbij de aandelen tot een ondernemingsvermogen behoren zelden hoger dan bij vergelijkbare binnenlandse aandeelhouders.

Teruggaaf van dividendbelasting wordt niet verleend indien de woonstaat van de aandeelhouder op grond van een belastingverdrag aan de aandeelhouder een tegemoetkoming verleent voor de ingehouden Nederlandse dividendbelasting. In dat geval wordt de te veel ingehouden Nederlandse dividendbelasting door de woonstaat geneutraliseerd. Er is dan geen sprake van een belemmering van het vrije kapitaalverkeer.

4. Slot

De Wet DB 1965 is getoetst en strijdig bevonden met Europees recht. De wetgever heeft een regeling opgenomen die niet-inwoners onder voorwaarden het recht geeft op teruggaaf van ingehouden dividendbelasting. De voorwaarden hebben betrekking op de berekening van de belastingdrukvergelijking tussen inwoners en niet-inwoners. Recht op teruggaaf wordt onthouden aan buitenlandse aandeelhouders die in de woonstaat een recht op verrekening van de ingehouden dividendbelasting hebben. De teruggaafregeling is complex en onzeker is of de voorwaarden in overeenstemming zijn met het EU-recht.^[6] Het wordt tijd de functie van de dividendbelasting als voorheffing of als eindheffing opnieuw te beoordelen.

Voetnoten

[1]

Niet-ingezetenen van Nederland zijn voor ontvangen dividenden op portfolio aandelen in beginsel niet onderworpen aan de Nederlandse inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting. In bijzondere situaties is dit anders. Bijvoorbeeld indien de aandelen behoren tot het vermogen van een Nederlandse vaste inrichting. Hierna wordt verondersteld dat het door een buitenlandse aandeelhouder ontvangen dividend niet is onderworpen aan Nederlandse belastingheffing.

[2]

HvJ EU 17 september 2015 in de gevoegde zaken Miljoen (C-10/14), X (C-14/14) en Société Générale S.A. (C-17/14).

[3]

HR 4 maart 2016, *BNB* 2016/88, *BNB* 2016/89 en *BNB* 2016/90.

[4]

Besluit van 25 april 2016, nr. DGB 2016/1731M, *V-N* 2016/26.10.

[5]

Het heffingsvrije vermogen bedraagt € 25.000 (bedrag 2017).

[6]

Zie Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs op het Pakket Belastingplan 2017, Amsterdam 7 oktober 2017.